

ne bi v njem tak poziv vzgal globokega sočutja in usmiljenja!

Ta poziv nam zanaša misel na posledice tega vojnega trpljenja, tega časa grenkih solza v čase po vojni. Članek v sarajevskem listu apelira na dobra srca plemenitih ljudi, naj posegajo v žep, da vdov in sirot padlih junakov ne zadene strašna nadloga — glad, da ne bodo trpeli pomanjkanja vsaj na najpotrebnejšem za življenje. Gotovo: to vodi velika skrb, ki jo človečansko čustvovanje in dolžna hvaležnost nalagata vsem: javnim upravam — državnim, deželnim, občinskim — in tudi zasebnikom: vsakomur, kdor je v položaju, da more kaj prispevati k delu usmiljenja.

Ali mislečega človeka tare še druga težka skrb, da po bojni gleda v bodočnost naroda po tej vojni, ako ne bodo vsi, prav vsi, ki so po svojem položaju poklicani, v to, še v neki drugi smeri vršili svoje dolžnosti ne le napram sirotam in vdovam padlih junakov, marveč napram skupnosti naroda.

Ne pozabljajmo — ker posledice bi mogle postati usodne za bodočnost naroda, — da vojna s svojimi neizogibnimi spremljevalniki ne zadavlja samo vdov in sirot, marveč ogroža s svojim učinkovanjem tudi — **bodočo moralično konstitucijo vseh plasti naroda od otročiča, do bolj odrasle mladine in zrelih ljudi!**

Je to vprašanje, ki zahteva največjo pažnjo od strani vseh činiteljev, ki bodo imeli besedo med ljudstvom. Te dni je nanesla prilika, da smo se mogli razgovarjati o tem predmetu z duhovnikom iz dežele — poštenim, blagim čustvenim možem. Na podlagi dejstev, ki jih je ilustriral s konkretnimi slučajmi, je mož izrazil najhujše bojazni v tem pogledu ter dokazal, da vojna s svojimi spremljevalnimi pojavi ni ostala brez zlih posledic za — javno moralo! Menda se razumemo in ni treba jasneje govoriti. Naglašal je, da bo treba skrbnega sistematičnega, koncentriranega dela za saniranje teh škod, preročenih po vojni, in v preprečevanje nevarnosti, ki bi neizogibno grozila.

Ore za moralično konstitucijo naroda! Razumemu človeku ni treba šele razlagati, kake posledice bi mogle nastati, če bi to delo po vojni zanemarili: posledice za prihodnje generacije in za bodočnost naroda. A za to bodočnost je eden glavnih predpogojev javno moralično zdravje: **da bo naš narod zdrav na telesu in — duši!** Le narod duševno zdravih ljudi more biti narod poštenih značajnih ljudi, sposobnih, voljnih in vztrajnih za delo in snovanje za uspešen razvoj narodovega življenja in njegov napredek — kulturni in gospodarski.

Se dolgo bi mogli razpredati misli, ki silijo v pero. Menimo pa, da bo za danes dovolj za vse tiste, ki so blagega srca, pravega razuma in resnične zvestobe in ljubezni do naroda. Ti bodo razumeli — žalili bi jih, ako bi dvomili na tem — **kako nizke, malenkostne, ničeve so bile medsebojne razmerice, ki so nas razdvajale pred vojno, spričo nalog, ki nas čakajo za čase po vojni: nalog obnovljanja in — zdravljenja. Nalog, ki kličejo po koncentraciji vseh moči, ker zadevujejo narodno skupnost, ker bo od njih vršenja odvisna narodova bodočnost.**

Če bi ne bilo prav nobenih drugih skrbi in skupnih potreb — a koliko jih je v resnici! — bi bilo že gori označeno vprašanje točka, ki nas mora združiti za splošno in sporazumno delo. Veliki časi z velikimi nalogami nam nalagajo, naj vsaj do tedaj — dokler ne bodo popolnoma izbrisane vse sledi in odpravljenе vse nevarnosti, ki nam jih je prinesla vojna — iščemo le tega, kar nas spaja. Vsi poklicani činitelji naj posvečajo svojo skupno skrb usodi vdov in sirot po njih, ki so življenje žrtvovali za domovino, da bo iz njih telesno zdrav rod, od nemu pa naj se dogovorimo lotijo dela, **da bo ves narod, ki je poslal ene junake na bojišča, zdrav na duši — narod telesno in duševno energičen!** Le tako se dostojno odločimo ne le spominjati in prošnji, padlih junakov, ampak tudi dolžnosti do skupnega naroda!

Razne politične vesti.

O vprašanju predsedništva državnega zbora piše »Slovenski Narod«: Kandidatura dr. Grossa je vzbudila predvsem tudi v nemško-nacionalnem taboru zelo razburjeno diskusijo. Večina nemških listov soglasja v tem, da dr. Gross nespodoben in graška »Tagespost« odkrito pravi, da je Grossova kandidatura posledica radikalnih intrig v Nationalverbandu, ki bodo rodile še mnogo zla. »Tagespost« simpatije so seveda za Doberniga. — Temu nasproti konstatira »Tagblatt«, da

sta tako Gross kakor Dobernig člana iste ožje skupine takzv. »Arbeitspartei«, ki šteje 42 članov in se sedaj pritožuje nad nasilstvom 25 nemških radikalcev. »Tagespost« meni, da bi bilo najbolje ves Nationalverband purgirati in mu pošteno puščati kri. »Tagblatt« smatra, da bi bilo najbolje zapirati nemške poslance, kadar se posvetujejo o kakem važnem vprašanju kakor kardinale pri papeški volitvi. Rečeni radikalni listi zatrjuje, da se nemški Nationalverband ni ničesar naučil — ostal je stara klavirna podoba v velikem novem času. Mi nimamo tem kritikam ničesar prištevati. Notranji nemški spori nas puščajo hladne, toda v kolikor je pri tem tangirano predsedniško vprašanje, v toliko seveda Grossova afera ni le nemška, temveč je zadeva celoga parlamenta vseh strank. Tiste stranke, katerim je delazmožnost parlamenta res pri srcu, se bodo le težko sprijaznile s kandidaturjo dr. Grossa. Smatramo moramo, da tu še nikakor ni izrečena zadnja beseda. S slovenskega stališča objavlja v ostalem o predsedniškem vprašanju agrarni »Venkov«, glasilo vodilne skupine Češkega Svaza, zanimiva izjava in pravi: Pozabljaja se, da je Češki Svaz še močnejša parlamentarna organizacija, kakor pa Nationalverband. Parlament bi se ne smel vdajati raznim postranskim namigavanjem in nasvetom iz neparlamentarnih krogov in pritisku neopslancev, temveč bi si moral izbrati predsednika res iz našteviličnega kluba. In ravno sedaj, ko se toliko piše, da nam gre za zblizanje z rusko slovensko vladavo, bi se nikdo ne smel zastavljati za to, da bi ne bil izvoljen slovenski, češki predsednik. Saj je splošno znano, da tvorijo večino države Slovani in ne Nemci in to dejstvo bi se moralo izražati tudi pri volitvi predsednika avstrijskega državnega zbora. Nemci hočejo s svojo kandidaturjo uveljaviti svoj justament, opasna reč v sedanjih težkih vojnih časih. Kar hoče Nationalverband pa ni za nikogar obvezno. Velja naj kar je prav, to si danes ne da nikdo vzeti. Bilo bi v ostalem žalostno, ako bi se moral v parlamentu razvneti boj radi osebe predsednika »Schulvereina« (dr. Gross je predsednik tega nemškega bojnega društva), torej radi moža, ki nikakor in nikomur ne imponira, temveč naravnost izziva silen odpor z vsem svojim dosedanjim delovanjem in nastopanjem. Prepričani smo, da bo Češki Svaz nastopil pri volitvi državno-zborskega predsednika tako, kakor odgovarja njegovi veljavi in interesu naše stvari. Kakor je videti postaja predsedniško vprašanje jako težava zadeva državnega zbora. Z izvajanjem češkega lista se strinjamo popolnoma tudi mi in gotovo bodeta Svaz in jugoslovanska delegacija tudi v tem vprašanju solidarno postopala.

Proti § 14. je nastopila tudi »Armee-Zeitung«, oziroma proti kršenju ustave s pomočjo tega §. Omenja, kako so nemške stranke hotele odcepiti Galicijo, da bi ostala le »Mala Avstrija«, v kateri bi gosposodovali oni! Pravo moralično obsodbo piše rečeni list nad nemškimi strankami, ko pripoveduje, kako so one same, ko so bile v manjšini tirale obstrukcijo, a kako bi sedaj, ko se po odcpljenju Galicije nadejajo večine v zbornice, hotele z nasiljem reformirati zbornični poslovnik tako, da bi bila onemogočena vsaka obstrukcija. In ko so že pri § 14, bi hotele rešiti s njim tudi problem državnega jezika, razdelitve Češke po okrožjih in razna druga vprašanja. Potem pa jim rečeni list zasolja s porazno konstatacijo: da bi bila ustava, ki bi imela zahvaliti svoj obstanek — prelomu ustave, kaj sumljiva uredba! Slaba da bi bila moč nemstva v Avstriji, ako bi se moglo vzdržati le na ta način! Tak politika nasilja ne bi dovajala do notranjega miru, marveč do napetosti, do oslavljenja skupnosti. Avstrija, razzorana po notranjih borbah, bi bila obsojena v obnemogljem nasproti drugi državi v monarhiji in nasproti vnanjim sovražnikom in prijateljem! Avstrija se mora upravljati le potom sporazuma. Ako ne bi s posredovanjem mogli priti do miru, potem ne bi imela pravice do obstanka. Tu ni izbire. Zato ni izprememba na pozorišču zadnjih dni znak slabosti, marveč dokaz, da se Avstrija zadržanja zavedati svoje naloge tako doma, kolikor v velikem svetu.

Nemci na Švedskem. Švedska je že par tednov v znamenju razsežnih delavskih demonstracij. V vseh večjih in mnogih manjših občinah je prišlo do obhodov in resolucij, v katerih so demonstranti zahtevali predvsem slobodno življenjskega položaja za revnejše slojste. Tu gre sigurno za dobro organizirano gibanje socialistične stranke, kar dokazujejo najbolj dogodki v Stockholmu. Demonstracije je namreč odredila in vodila stranka, ki po

izkuza tako izsiliti svobodnejšo ustavo, izrabljajoč pri tem težavni gospodarski položaj, v katerega je zašla država. V Stockholmu samem je prišlo že dvakrat do hujših spopadov s policijo. Tu in tam se je zgodilo, da so delavci vdrli v trgovine za živila, da tamkaj »interventirajo« in si ogledajo zaloge. Tam zopet je dišalo nekoliko po revoluciji. Delavci so imenovali po ruskem vzoru svoj »delavski in vojaški svet«, da tako naglase važnost svojih zahtev. Vse to so dogodki, ki svare k skrajni previdnosti. Čeprav so bili dosedaj le posamični, vendar bi zamogli v slučaju ponavljanja omajati javni red na Švedskem in spraviti državo ob ugled. Angleški listi že sedaj čisto nič ne prikrivajo škodljivosti, čeprav so samo Angleži v prvi vrsti povzročili težavni položaj dežele.

General Ruski o položaju. V pogovoru s sotrudnikom »Ruskega Slova« je dejal general Ruski: »Petrograd bi ne storil prave, če bi se razburjal. Dasiravno se je tekem revolucije zgodilo nekaj slučajev nediscipliniranosti v armadi, je sedaj običajni red zopet vzpostavljen. Najvažnejše je sedaj, da se uredi odnošaji med častniki in vojniki, in poučen sem, da hočejo častniki z veseljem pomagati vojaštvu. Biti moremo trdno prepričani, da je protirevolucija v Petrogradu nemogoča, toda želeli bi bilo, da preneha vsak boj med strankami in se doseže popolna edinstvo in svrhu utrditve provizorne vlade.« Plehanovega je označil general Ruski za zelo pametno glavo, ki zasluži ime politika v najvišjem pomenu besede. »Lenjin«, je dejal general Ruski, »mi je nerazumljiv, zd se mi pravcati norec«. Anarhisti sploh odslej nimajo nikakega upanja uspeha. — Ta stranka je — če se smem izraziti krepko — neke vrste ulje, ki se kmalu prepusti.

Aprovizacijske stvari.

KAJ DOBIMO TA TEDEN?

Ta teden, od 14. majnika do 19. majnika, (16. razdeljevanje), se bodo mogla (proti preščiplenju št. 16. izkaznice za živila) dobiti naslednja živila in drugi predmeti aprovizacijske komisije in sicer na eno osebo:

KORUZA MOKA.
1/4 kg koruze moka po 80 vin. kg.
SUHE ČESPLJE.
1/4 kg suhih češplj po K 3'60 kg.

SIR.
60 g (6 dkg) sira po K 9 kg. Največ se ga bo moglo dobiti 42 dkg.

JULIENNE. (Posušena zeljčica.)
5 (pet) dkg julienne (posušene zeljčice za juho) po K 5 kg.

SUHA ČEBULA.
5 dkg suhe čebule po K 16'80 kg.
5 dkg 84 vin.

JAJCA.
5 (pet) jajc na osebo in teden po 22 vin. eno.

BELA MOKA ZA KUHO.
Proti izročitvi odrezkov izkaznice za kruh in moko, glasečih se na 250 g (25 dkg), neodtrganih od izkaznične matice in veljavnih za čas od 12. do 25. majnika t. l., ter proti istočasnemu izkazu z izkaznico za živila (izkaznice za javne kuhinje so tedaj izključene) se bo moglo tekom tega razdeljevanja v vseh lokalih, kjer se razpečajo živila aprovizacijske komisije, obenem z drugimi živili dobiti 25 dkg (1/4 kg) bele moka za kruho po K 1'— kg.

ČOKOLADA (prvovrstna).
Na izkaznice z enim in dvema odmerkom se bo moglo dobiti po 1/2 kg, na izkaznice s tremi in štirimi odmerki po 3/4 kg, na izkaznice s petimi ali več odmerki pa po 1 kg čokolade po K 5 kg.

CIKORIJA.
Na izkaznice z enim do tremi odmerki se bo moglo dobiti po 20 dkg, na izkaznice s štirimi in več odmerki pa po 40 dkg cikorije po K 4'40 kg, (20 dkg 88 vin., 40 dkg K 1'76).

OLJE.
Izkaznice št. 3. za olje so veljavne do vseh sobote, 19. t. m.

SLANINA.
Na vsakih 6 (šest) odrezkov oficijelne izkaznice za maščobe, veljavnih za čas od 14. do 20. majnika t. l., in proti istočasnemu izkazu z izkaznico za živila se izroči ena izkaznica (št. 11) za nabavo slanin ter se bo moglo nanjo do vseh sobote, 26. t. m., v običajnih prodajalnah dobiti 120 g (12 dkg) slanin na osebo, oziroma izkaznico, in sicer po K 10'08 kg.

DOPOLNILNE IZKAZNICE ZA MAŠČOBE.

Dotične osebe, ki opravljajo težko delo ter imajo zato pravico do dopolnilne izkaznice za kruh in do dopolnilne izkaznice za maščobe z odrezki, zaznamenovanimi

— Na mojo vero! Da! Jaz ga ne najdem dotičnika.

— Dragi moj, potem mi dovolite, da se zelo čudim, da ste tako popolnoma pozabili svojega Gaskonja, — je dejal de Lozeril s poudarkom.

— Gaskonja! Katerega Gaskonja? — je menil Hanibal brez preudarka.

— Strela vendar, tistega Gaskonja, ki je nekdanji ljubil vašo hčer in ki ste mu vi snedel svojo besedo.... tistega, ki je v želji, da bi si zopet osvojil svojo oboževanico, našel imenito sredstvo, da jo napravi obenem za vdovo in milijonarko.

— O, o! — je začel kapitan, upirajoč svoj zbegani pogled v de Lozerila.

— Kajti prav nobenega dokaza nimava, — je nadaljeval de Lozeril, — da bi ta po vas odpravljeni ljubimec ne bil skrivaj želel iznova zažeti pri svoji ljubimki ljubavi plamen, ki ste ga vi pogasili tako brezobzirno.

— Neslanost, sama neslanost! Avrra je popolnoma pozabil svojega gaskonja

s črko S, dobe proti izročitvi odrezkov te poslednje izkaznice, veljavnih za čas od 14. majnika do 20. majnika, dopolnilno izkaznico s št. 17. ter morejo nanjo do vseh sobote, 26. majnika t. l., v običajnih prodajalnah dobiti 3 (tri) dkg slanin.

Dopolnilne izkaznice št. 16. veljajo do vseh sobote, 19. t. m.

SVINJINA.

V torek, 15. majnika t. l., se prične prodajati svinjina proti izročitvi modročrnih izkaznic (12. izdaja), ki so že v posesti občinstva. Prodajala se bo pri vseh slaninarnih in sicer na izkaznice št. 1 do št. 10.000 A, B, C, D, E, v torek, 15. majnika, na izkaznice od št. 10.001 do št. 20.000 A, B, C, D, E, v sredo, 16. majnika, na izkaznice od št. 20.001 do št. 30.000 A, B, C, D, E, v četrtek, 17. majnika. Kdor bi iz upoštevanja vrednega vzroka ne mogel kupiti svinjine določenega dne, je morel dobiti popolnoma izjemno v soboto, 19. majnika. Vsaka oseba ima pravico, da dobi na eno modro — črno izkaznico 20 dkg vsoljene svinjine po K 4'40 kg.

IZKAZNICE ZA SVINJINO.

Tekom tega razdeljevanja dobe odjemalci tudi izkaznice (rumeno-črno-rudeče barve) za svinjino (13. izdaja).

IZKAZNICE ZA GOVEDINO.

Nadalje se bodo razdelile izkaznice št. 2 za govedino. Kdaj stopijo te izkaznice v veljavo, se objavi ob svojem času.

VSOLJENE SARDELE.

Na običajnih mestih se bo nadaljevala prodaja vsoljenih sardel.

SALAME.

Pri vseh slaninarnih se bo nadaljevala prodaja salam (Plockwurst) po K 14 kg. Odjemalci se morajo izkazati z izkaznico za živila ter ne morejo dobiti več kot 1/4 kg salam (na eno izkaznico za živila).

SARDINE V SKATLJAH.

Na izkaznice z enim do trem odmerki se bo mogla dobiti po ena skatlja sardin (v olju), na izkaznice s štirimi ali več odmerki pa po dve skatli, in sicer po K 3 skatlja.

VŽIGALICE.

Dobivale se bodo tudi švedske vžigalice, ali ne več kot 8 skatljic na izkaznico, in sicer po 6 (šest) vin. skatljica.

SVEČE.

Nadalje se bodo prodajale tudi sveče po 32 vin. komad; in sicer se bo na izkaznice z enim do trem odmerki mogla dobiti po ena, na izkaznice s štirimi ali več odmerki pa po dve sveči na izkaznico.

Znižane cene za čokolado.

Ker centrala za kavo dosedaj ni odkazala aprovizacijski komisiji ne kave niti kakega nadomestka, je aprovizacijska komisija sklenila, da zniža ceno čokoladi od K 20 na K 5, da nudi na ta način prebivalstvu nadomestek za kavo.

Jajca.

Ker bi hotela aprovizacijska komisija razdediti med prebivalstvo vsak teden večje število jajec, pa na drugi strani žal ne more nositi izgube za večje število kot za 5 jajec na osebo in teden, je sklenila, da preko določenega števila jajec da v razprodajo jajca po 46 vin. komad. Ta jajca se bodo prodajala na trgu Ponterosso, na Lesnem trgu, na trgih Stare mitnice, Giuliani, Perugino in Cavana. — Odjemalci se bodo morali izkazati z izkaznico za živila ter ne bodo mogli dobiti več kot 10 jajec na izkaznico in dan.

Domače vesti.

Poroka. V soboto, dne 12. maja 1917. se je poročil odvetnik, deželni poslanec in občinski svetnik g. dr. **Fran Novak** iz Ljubljane z gđ. **Vido**, hčerko gospe Mici Treo in g. dr. Dragotina Treo, odvetnika iz Gorice, sedaj v Ljubljani. Čestitamo.

Na današnji občni zbor pol. društva »Edinost« opozarjamo še enkrat našince. O njega pomenu in namenu smo že govorili. Kjer je politične zrelosti in razsodnosti, so gotovo razumeli razloge in uvažujejo momente, ki smo jih povdarjali. Le toliko bodi rečeno še enkrat: v velerenskih časih ključajo zgodovinsko-pomembni dogodki — ne samo odbornikom kakega političnega društva, ampak Slovincem, da se oglašijo, da povedo, kaj hočejo in kaj bodo zahtevali v osiguranje bodočnosti naroda svojega!

Posloje slovenskega in nemškega občinskega otroškega vrtca pri Sv. Vidu. Včeraj nam je bila dana prilika, da smo si natančno ogledali posloje, vnanje lice in notranjo uredbo tega novega občinskega zavetišča za male otročiče slovenskega in nemškega jezika. In vse, kar smo videli, je vredno polne hvale in dela vso čast avtorju načrtov, gospodu inženirju mestnega stavbenega urada, Alojziju de Salvatori. Predno se je lotil dela, je pro-

skega oboževalca! — Je vzkliknil Fouquier, ki si je prizadeval na vso moč, da bi zadušil v sebi sum, ki so mu ga pobudile baronove besede.

De Lozeril se je delal, kot da se je dal prepričati, in je nadaljeval smeje:

— Pa bodi, dragi moj kapitan. Vi pravite, da je to neslanost. Pa naj bo.... in sicer čisto nič drugega kot neslanost, ker gre za vašo hčer, ki ji spoštujem. Toda, ne oziraje se na vašo hčer, pa boste vendar priznali, da ni prav nič tako nenavadnega, da si oni, ki ni bil sprejet kot soprog, zna pozneje pridobiti pristop kot molčeč prijatelj, katerega sprejema ženska za hrbtom svojega narinjenega soproga.

Vključ svojemu notranjemu prepričanju se je Hanibal čutil vznemirjenega. Zadržal de Lozerilove besede so ga takoj spomnile, da se Avrrora pogostoma mudi nekam skrivnostno v onem paviljonu, okoli katerega je on sam volnuvil še to jutro.

— Da, — je nadaljeval de Lozeril, — za hrbtom svojega soproga.... dokler ne

učeval najmoderneje zisteme otroških vzgojevališč, uporabljene že v Švici in po nekaterih mestih naše monarhije. — Tehnična izvedba posloja odgovarja torej informativni misli novega vzgojevalnega sistema, ki se kaže v dveh smereh: da se čim bolj omogočuje negovanje čistosti telesa s skromnimi sredstvi, običajnimi v vsaki siromašni družini, in da je otročičem dana možnost za gibanje v zdravem miljeju in ob lahkem nadzorovanju. Ti nameni fizične vzgoje so bili avtorju načrta pred očmi. Vedoč, kako se utiši iz nežne dobe poglabljajo v spomine otročičev, je hotel prostore prirediti čim prijetneje, da bodo vzbujali v malčkih tihi smisel za lepoto, ki je neizogibna za zdravo vzgojo in ki se ne more razviti na njih revnih domovih. Učilnice so razvrščene okolo velike umivalnice, ki tvori središče posloja in je glavnega pomena za dnevno gojenje telesa, za ta glavni element novega modernega vzgojevanja. V isti višini je razsežna telovadnica v kateri se bodo mogli gibati vsi gojenčki. V prizemlju so nameščene kopeli, prsne kopeli, basen (krmica) s — poljubno — mrzlo ali toplo vodo, kuhinja in prostorna jedilnica. Okolo posloja se razteza prostoren vrt, ki pa radi sedanjih razmer ni še urejen. Zidarska dela je izvršila naša odlična znana tvrdka I. Martelanca & dr., ki je se svojo znano sposobnostjo premagala vse nemale težave, da jeji tudi to delo vnelo podkrepila njene dobre sloves. Tudi vsa druga dela je izvršila domača industrija in obrt v popolno zadovoljstvo. Figuralno dekorativno delo je izvršil Fran Cappello na odličnem način. Pohištvo in opravo, primerno in elegantno, je preskrbel funkcijonar ekonomista, gospod Foresti, ki je opremil tudi vse najmoderneje šole mesta. Skupni trošek za to posloje bo znašal okolo 250.000 kron.

Velikodušen dar v narodne namene. Naš veletržec gospod **Ante Bogdanovič** je izročil predsedništvu političnega društva »Edinost« izdatno svoto **tisoč kron** v poljubno razpolaganje za narodne namene. Hvala g. Ante Bogdanoviču na tem činu rodoljublja v časih tako velikih potreb.

Iz državnoželezniške službe. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil adjunkt na Jesenicah Jos. Petercelj. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: Železniški mojster v Gorici Ivan Osolin, paznika pri Sv. Luciji—Tolmin Iv. Müller in Anton Skrt in nadlavelce v Gorici Ivan Leban. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje do dobili: Josip Rutar, Valentin Verlinšek in Ivan Kobal, premikač v Dragi Franc Strukelj, premikač pri Sv. Luciji—Tolmin Anton Golja in Franc Simonič. — Umrli so: državni železniški nadsvetnik Eržen Ivan, nadrevident v Ljubljani, Reboli Hinko, postajni načelnik na dotlenjskem kolodvoru v Ljubljani, Ladiha Karel, Kravos Franc.

Na korist »Vojaškega doma« se vrši pod protektoratom Nj. Ekselence baronice **Lucy Fries-Skene** v nedeljo ob 6 1/2 pop. v prostorih društva »Eintracht« dobrodelna prireditev z raznovrstnim programom. Cene od 1 do 5 vrste 4 K od 6 vrste naprej 2 K, stojišča 1 K. Sodeluje orkester gojencev c. kr. gimnazije.

Dne 9. majnika ob 5 pop. se je vršila v »Vojaškem domu« domača prireditev posetnikom »Vojaškega doma«. G. Petronio, c. kr. poštni uradnik, je spretno izvršil več preglednih zagonek, katerim so pričujoči vojniki sledili z največjim zanimanjem in veseljem. Svirala je godba mestne sirotišnice. Vojaki so bili pogoščeni s čajem, kruhom, marmelado in — cigaretami. Od otvoritve »Vojaškega doma« (5. marca t. l.) trudi se vojno-oskrbovalni damski odbor da napravi »dom« našim vojakom, kolikor mogoče prijeten in zabaven. V tem času vršili ste se 2 tomboli, prva s 60 a druga na godovni dan presvitile cesarice s 70mi dobitki, pri kojih so igralo glavno ulogo jstvine. Pri drugi tomboli so bili vojniki pogoščeni kakor zgoraj. Poleg teh prireditev je odbor priredil še 7 zabavnih popoldnevov s petjem in sviranjem. Sodelovali so razni diletanti in umetniki, pri treh vojniki sami. V Vojaškem domu so vojniki pogoščeni sleherni dan s čajem. V prvem mesecu so bile tudi cigarete in biskiti na razpolago, a sedaj se je moralo to obdaritev opustiti, radi težko nabavljenja. Vojaki dom je odprl od 7 maja tudi predpoludne in sicer od 8—12; pop. kakor prej od 3 do 8.

Odškodnina za oddane kovine. Anagrafični urad, ulica Sanita št. 25/III, vrata 58, bo v ponedeljek, 14. t. m., od 3 do 5 pop. izplačeval za vse komisije in na vsa potrdila do št. 4700.

Podpisovanje vojnega posojila v Trstu in na Primorskem. Podpisovanje vojnega

pride čas, ko se zadi ljubimcu, da mu je vendarle »na poti soprog, dasiravno ga moti še tako malo.... in potem se odloči za to, da ga odpravi.

De Lozeril je komaj izgovoril, ko je kapitan počasi vstal z naslanjača. Vzravnal se je v vsej svoji dolgotini in je mrko zrl na mladega človeka, ki je sedel pred njim, ne da bi izpregovoril besedico. Ne da bi bil pravzaprav ugenil, kaj gameraava de Lozeril, je vendar slutil v njem nevarnega sovražnika. Dasiravno je bil navidezno popolnoma miren, je vendar vse vrel v njem.

— Strela! — si je mislil sam pri sebi. — ta lopov namerava nekaj zlega. Ali bi ne bilo najpametneje, da tej kači strem glavo, še preden pihči?

Dasiravno je bil de Lozeril navidezno čisto miren in mu je smešek igral okoli ust, kot bi se čutil popolnoma varno, je vendar z enim samim pogledom spoznal pretečo nevarnost.

(Dalje.)

PODLISTEK.

Milijonar, ki je izginil.

Roman. Francoski spisal **Evgen Chavette.**

Baron je pač že dognal Hanibala do tam, kjer ga je hotel imeti, in zato mu je znakovit smešek nalahno zalagal okoli ustnic.

Ko je Brichet poročil vaso hčer, ji je vendar moral kaj zapisati? — je vprašal de Lozeril.

— Zapisal ji je dvestotisoč liver.

— In za bodočnost?

— Obljubil je, da napravi oporoko, v kateri zapusti vse svoje imetje Avrrori, izvzemši znatno doto Pavlini.

— Ali je storil potem tako?

— Če se ne motim, je napravil oporoko tisti dan, preden je izginil. Dokazano je namreč, da je bil tisto jutro pri svojem notariju.

Na ta odgovor se je de Lozeril začel smejati in zmajevati z glavo.

Telovadno društvo "Sokol" v Rojnu naznanja, da prične zopet z redno telovadbo članice, moškega in ženskega naraspaja. Vpisovanje se vrši v sredo, 16. t. m., od 5 do 7 zvečer v dvorani "Konsumnega društva" v Rojnu.

Crne kozice v Zagrebu. Neki odvjetnik v Zagrebu je te dni prijavil zdravniku dru. Rihterju, da je njegova žena obolela ob zelo sumljivih simptomih. In res so zdravniški konstatirali slučaj črnih kozic. Ukrepe so se seveda takoj najstrožje previdnostne odredbe. Ženo so izolirali in nad hišo proglasili karanteno. Nikdo ni smel več ne v hišo ne iz hiše. Zdravnik smatra slučaj kot jako resen. Zagonetka je, kako je prišlo do takega okuženja. Sumljiv moment bi bil, da je bila prejšnje dni v oblikih v Zagrebu neka gospa iz Belgrade. Ali, mogla je biti k večjemu nositeljica bacilov, ker niso na njej konstatirali nikake bolezni. Tudi ni izključeno, da se je gospa okužila v tramvaju po stiku z vojakom.

Berolinski listi — brez papirja. Kakor javljajo iz Berolina, so berolinski založniki časopisov brzojavno obvestili državnega kancelarja, da grozi nevarnost, da listi radi pomanjkanja papirja v prihodnjem tednu ne bodo mogli več izhajati. Prosijo državnega kancelarja, naj ukrene potrebno za preskrbo s papirjem, posebno pa za preskrbo tvari z neizogibno potrebnim ogledom.

DAROV.

Ker so trije pičli narulili g. K. D. za tri lire "Zlatne kapljice" — in da bi jim bil "ta greh" odpuščen — so nabrali 5 K za svet ivansko CM podružnico. Znesek je bil izročen gđ. blagajničarki.

Za naše prim. branitelje darujejo: gosp. Kerševan 101 zvezkov preč. g. Mandić 21 hrvatskih knjig in 45 raznih zvezkov, nemških slov. in ital. N. N. 120 zv. "Ted. slika" in 25 zv. "Il. Glasnik". ga. E. Bartel 1 tombo in 1 domino, g. Lavrenčić iz Rojana 1 harmoniko. Iskrena hvala!

Za "Vojaški dom" so došli vojnooskrbnemu damskemu odboru naslednji nadaljni darovi: Tvrđka E. Schott K 100, tvrđka Franc Jiras K 30, N. N. K 20, Skupaj K 150. — Nadalje so darovali okrepčila, cigarete, časopise in knjige: Ga. Kompritis, ga. Antonija Housel, Neli Lichtensteiger, Greta Lucich, stotnik pl. Schalk, Angelika Covacevich, ga. Sevastopol, Petil in Veljich.

Ker se ne more udeležiti odborovih sej, je poslala gospa Lavra Zwitterjeva 6 K za žensko podružnico CMD.

Darovi, došli vladnemu komisariju. Alfred in Mercedes pl. Fumec K 15 za vdove in sirote padlih Tržčanov. Vojstvo I. mestne ljudske šole v ulici del' Istria K 1031, nabranih med šolsko mladitvijo tekom meseca aprila, za Rdeči križ. Vodstvo mestne ljudske šole pri Sv. Viti K 5, nabranih med učenci, in sicer polovico za Rdeči križ in polovico za vdove in sirote padlih vojakov.

Uradniki mestne zastavljavnice K 54.50 za Rdeči križ. Društvo grških židov "Unione e Concordia" K 50 za "Vojaški dom". Vodstvo italijanske mestne ljudske šole v Rojnu K 8, nabranih med šolsko mladitvijo tekom meseca aprila, in sicer polovico za Rdeči križ in polovico za vdove in sirote padlih vojakov. Maks Maurer K 50 za vojno-oskrbne namene. Vodstvo mestne ljudske šole v ubožnici K 9, nabranih tekom meseca aprila, in sicer polovico za Rdeči križ in polovico za vdove in sirote padlih vojakov.

Izrebane številke efektne loterije v korist tržaški vojni oskrbi.

(Nadaljevanje.)									
25412	25419	25430	25409	25479	25438	25419			
25484	25474	25436	25437	25516	25529	25515			
25504	25504	25551	25571	25549	25509	25519			
25600	25609	25633	25600	25653	25601	25643			
25687	25657	25697	25708	25762	25716	25779			
25745	25771	25773	25754	25782	25759	25897			
25800	25810	25884	25837	25823	25818	25856			
25892	25880	25867	25917	25945	25983	25912			
25917	25912	25916	25973	25937	26006	26079			
26004	26073	26091	26025	26099	26063	26059			
26074	26112	26194	26164	26173	26174	26118			
26183	26131	26123	26144	26264	26267	26286			
26295	26221	26252	26296	26272	26284	26294			
26300	26308	26316	26390	26370	26378	26344			
26325	26304	26399	26408	26479	26462	26444			
26395	26314	26436	26478	26416	26403	26303			
26387	26372	26560	26510	26581	26555	26504			
26500	26550	26581	26636	26695	26632	26630			
26607	26604	26700	26680	26634	26795	26714			
26724	26728	26781	26770	26780	26799	26774			
26741	26883	26857	26898	26851	26846	26821			
26822	26813	26857	26836	26827	26831	26822			
26924	26947	26911	26932	26938	26938	26982			
27000	27043	27019	27036	27062	27020	27012			
27031	27045	27055	27128	27106	27194	27197			
27148	27195	27174	27123	27127	27138	27285			
27264	27269	27297	27281	27258	27208	27213			
27252	27251	27356	27327	27392	27386	27380			
27332	27319	27314	27349	27348	27452	27474			
27471	27438	27413	27495	27426	27412	27454			
27499	27456	27597	27581	27583	27539	27554			
27526	27529	27532	27592	27675	27694	27686			
27626	27609	27629	27645	27671	27689	27617			
27709	27705	27737	27775	27755	27759	27772			
27780	27734	27703	27803	27667	27832	27814			
27823	27876	27874	27809	27831	27826	27968			
27920	27905	27934	27984	27995	27978	27950			
27966	27903	28067	28002	28095	28075	28010			
28021	28021	28037	28030	28029	28132	28120			
28104	28142	28160	28111	28119	28159	28161			
28271	28224	28291	28275	28280	28284	28235			
28315	28362	28364	28367	28395	28322	28445			
28480	28448	28442	28454	28479	28444	28457			
28461	28464	28523	28570	28577	28594	28512			
28500	28572	28567	28540	28612	28690	28683			
28504	28570	28676	28630	28635	28601	28645			
28705	28778	28741	28756	28718	28740	28741			
28747	28785	28759	28795	28864	28846	28837			
28809	28848	28816	28875	28817	28801	28801			
28899	28904	28905	28975	28996	28939	28962			
28961	28956	29083	29056	29047	29040	29059			
29038	29007	29029	29032	29033	29157	29160			
29150	29175	29125	29152	29139	29108	29156			
29167	29203	29232	29236	29265	29201	29296			
29287	29255	29292	29287	29308	29385	29373			
29387	29316	29314	29363	29399	29392	29323			
29462	29458	29459	29424	29445	29419	29411			
29480	29493	29464	29498	29523	29542	29511			
29500	29504	29555	29559	29587	29559	29589			
29531	29596	29677	29683	29631	29660	29671			
29606	29695	29702	29730	29769	29732	29706			
29759	29724	29749	29718	29751	29822	29823			

Gospodarstvo.

Rja.

Pri nas se je kar udomačila rja, ki prizadevje kmetijstvu dokaj škode. To je gljivična bolezen, ki se ob ugodnih jej razmerah naglo širi. Zasedujemo jo na sadnem drevju, na sočivju in detelji, na žitu, na zelenjavi in celo na vrtnicah. Kakor vse gljive, je tudi rja mikroskopično majhno bitje in nevidna našemu očesu. Se-le kadar se je razmnožila na milijonsko kolonijo, jo zaznamo. Kaže se kot rdečkaste, rumene, rjave ali črne okrogle lise, ali kupčke po listju in stebelju in celo na sadnem drevju po sadju. Izmed sadnega drevja se najbolj bohoti na češpljah in na nekaterih hrastovih vrstah. Na Krasu zelo razširjena hardepontovka trpi zadnja leta zelo na listju in sadju vsled te bolezni.

Rje je več vrst. Nekatere imajo obliko prašna, n. pr. na žitu; druge pa trdo in usnjato, n. pr. na drevesnem listju in sadju. Napadene rastline zastojajo v rasti, sadje ostaja krhljivo, žito pa prezgodaj dozoreva z zonanastim zrnjem. Po okoljskih vrtil se je lotila rja tudi radeča.

Ta gljivična se širi, da ostajajo v zemlji čez zimo bolno listje ali drugi rastlinski deli, na katerih prezimljajo gljivični trosi (seme). Spomladi in poleti se po vetru spet naseljuje na njih rodu ugodne rastline, kjer se razvijajo, množe in razdejavajo pridelke. Nekatere vrste rje, posebno žitne, prihajajo na žito od drugih rastlin, ki so nekake posredovalke. Take posredovalke so znani česmin in srholistice. Naselivši se na žito, se izpopolnjujejo in množe včasih tako naglo, da je v malo dneh vse žito rujav in kmetovji upi precej zmanjšani.

Kakor je mnogo vrst rje, tako je tudi različno zatiranje te škodljivke. Proti žitni rji se priporoča menjava pridelkov in pa posebno odstranitev v bližini rastočega česminja in srholistice, ki so zavetišče in gojišče te bolezni. Za sočivje menjava pridelkov in saditev tega po zračnih, neobsejenih prostorih. Na sadnem drevju se proti rji zavaruje, ako je pokropimo z bakreno-apeno raztopino, kakor vinsko trto, in sicer prvič ob cvetju in pozneje še dvakrat. S tem obvarujemo sadno drevje tudi drugih bolezni. Da bo pa na vrtilh zelenjava zdrava, se treba bolj nego doslej, oprijeti ugnava kmetijskega kolobarenja, t. j. ob kratkem rečeno, da sejemo sorodne rastline vsako leto na drugo mesto. Kjer pa je letos po rji napadena zelenjava, naj se jeseni zemlja prekoplje in pusti čez zimo neporavnana; spomladi pa naj se obsadi z okopavinami.

Ustanovitev oddelka za vrednostne papirje pri Zadrugi Zvezi v Celju.

Vsled obilice denarja nalagajo danes mnoge posojilnice in še bolj zasebniki svoje prihranke v vrednostne papirje. Opozorjamo vsled tega svoje članice, da smo na željo od več strani ustanovili oddelka za vrednostne papirje.

Ta oddelak izvršuje popolnoma brezplačno vnošenje kuponov od vseh vrednostnih papirjev; iste sprejema tudi brezplačno v shrambo in upravo. Vrh tega posreduje oddelak za vrednostne papirje pri Zadrugi Zvezi nakup in prodajo papirjev vojnega posojila, raznih rent, zastavnih listov in delnic brezplačno po dnevnem kursu, edino proti povrnitvi gotovih izdatkov.

V vseh zadevah glede vrednostnih papirjev daje naš oddelak za vrednostne papirje pojasnila in nasvete.

Našim posojilnicam se vsled tega glede nakupa, prodaje in uprave vrednostnih papirjev ni treba več obračati na nobene druge zavode.

Javno in pod roko se ponuja danes posojilnikom in njihovim strankam prav mnogokrat malovredne vrednostne papirje, zlasti delnice v nakup; da se obvarujejo škode, se naj obračajo na nas.

Končno opozorjamo svoje članice, da so zapadli dne 1. maja polletni kuponi 2. vojn. posojila; Zadruga Zveza jih vnočuje za svoje članice brezplačno.

Zadruga Zveza v Celju.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega tudi če ni od zadruge, in jih ob 4 % vložje zneske po dogovoru. Trgovcem otvarja čekovne račune z dnevnim obrestovanjem.

Redni davek plačuje zadruga sama.

Vlaga se lahko po eno krono.

Poslovni-izdatni račun 75.679. TELEFON 16-84.

ulica S. Francesco šte. 20, II. nadstropje v hiši lista „Edinost“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

ulica S. Francesco šte. 20, II. nadstropje v hiši lista „Edinost“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST

(v lastni hiši) vhod po glavnih stopnicah.

Posojila

daje na osebni kredit in na zastavo

proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan za stranke

od 8 ure do 1 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinje, ki

so posebno primerne za družine.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST

(v lastni hiši) vhod po glavnih stopnicah.

Posojila

daje na osebni kredit in na zastavo

proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan za stranke

od 8 ure do 1 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinje, ki

so posebno primerne za družine.

PRIPOROČLJIVE TVORBE

Manufakturne trgovine.

SUCCESSORI (Nastledniki) PIETRO TAVOLATO Trst, Lesni trg (Piazza della Lega) šte. 1. — Bogata izbora manufakturnega blaga. — Cene zmerno.

Mehanična delavnica.

ODLIKOVANA LIVARNICA OSVALDELLA. Via Med'a 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Prostačni.

Knjigovoznica

PIETRO PIPPA, Trst, ulica Valdirivo 19. Artistična vezava. Lepi koledarji lastnega izdelovanja. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 207

Majolične peči in štedilniki

M. ZEPAR, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerno. 202

Hotel Continental

Trst, ulica San Nicolò št. 25 (blizu Corsi). Prenosišče za vojake. Dvigalo. Cene zmerno. Postrežba točna. 190

Papir.

VELIKA ZALOGA PAPIRJA za ovitke, papirnatih vrečic lastne tovarne. — Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerno. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16. 256

Šivalni stroji.

DELNIŠKO DRUŠTVO ŠIVALNIH STROJEV SINGER, Trst, Corso 20. Prodaja šivalnih strojev in vseh pritlik. Delavnica za popraviljanje. 258

„Salone Edison“

Trst, Vojaški trg (Piazza Caserma) Palača Vianello. Najprijetnejši kinematograf tržaškega občinstva, kjer se predstavljajo najboljši gledališki films. 211

Damska krojačnica

A. RIEGER, Trst, ulica Torrente št. 30, I. nadst. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerno. 337

Trgovina jestvin in kolonijal

IVAN BIDOVEC, Trst, ul. Campanile 13 (Trg Ponterossa) Zaloge mesa v konzervi, sarlin, kondenzirano mleko, maza, čokolade in kakava. Velika izbora likerjev in domačih vin. Specializirata: marmelada Cene zmerno. 2260

Nepremočljivi plašči.

LEOPOLD HAAS, Trst, Corso 2 in via Barriera vecchia 10. Bogata izbora vojaških plaščev od K 20 — naprej. 257

Jestvine na debelo.

Bogata izbora vsakovrstnih jestvin; prodaja na debelo RUGGERO GAMBEL v Trstu, ulica della Acque vogal ulice Coroneo. 244

Pasi za prenos in platno za jadra. LUIGI ZUCULIN, odlikovana tovarna zagrnjal in safatov. Rojan šte. 2. Urad ulica Ghega 2. Specializirata: zastori za gostilne, kavarn, prodajalne itd. 232

Proda se

posestvo obstoječe iz